

ОТЧЕТ

за дейността на Главна дирекция

„Инспекция за държавен технически надзор” през 2012 год.

Постигнатите резултати от осъществените от Главна дирекция “Инспекция за държавен технически надзор” (ГДИДТН) дейности през 2012 г. са както следва:

1. Прегледи и проверки

- Извършени са периодични технически прегледи на 15500 бр. и 4959,46 км съоръжения с повишена опасност (СПО), от които:
  - ◊ парни и водогрейни котли – 483 бр.;
  - ◊ съдове, работещи под налягане – 2294 бр.;
  - ◊ тръбопроводи за водна пара или гореща вода – 259 бр.;
  - ◊ газови съоръжения и инсталации за природен газ – 3907 бр. и 4238,35 км;
  - ◊ газови съоръжения и инсталации за втечнени въглеводородни газове – 1505 бр.;
  - ◊ повдигателни съоръжения – 4013 бр.;
  - ◊ асансьори – 3037 бр.;
  - ◊ въжени линии – 127,117 км.
- Извършени са 1353 първоначални и 820 извънредни технически прегледа на СПО.
- Заверени са 1509 технически документи за СПО по чл. 35, ал. 1 от ЗТИП.
- Проверени са 2525 обекта, в които се експлоатират СПО.
- Извършени са 92 проверки по чл. 157а, ал. 2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) на операторите на предприятия и съоръжения с нисък/висок рисков потенциал.
  - Служители на ГД ИДТН са участвали в 320 държавни приемателни комисии на строежи, в които ще функционират СПО.
  - Извършени са 75 проверки по сигнали и жалби, свързани с безопасната експлоатация на съоръжения с повишена опасност.
  - Осъществени са 2901 непланирани дейности, свързани със съоръжения с повишена опасност - извънредни проверки, проверки на кандидати за получаване на лицензия за осъществяване на технически надзор на СПО и на кандидати за вписване в регистъра на лицата, извършващи дейности по поддържане, ремонтване и преустройство на СПО, изпитни комисии в курсове за придобиване на правоспособност, проверки, организирани от други държавни контролни органи, комисии и др.

2. Тематични проверки

2.1. Проверка на асансьори смеханични брави и с твърди отбивачки.

В изпълнение на т. Д.5.5. от Плана за действие на ДАМТН през 2012 г. инспектори от ГД “ИДТН” извършиха през месец февруари проверка на асансьори на територията на цялата страна, чийто шахтни врати са с механични брави и с твърди отбивачки за спазване на

изискванията на §3а от преходните и заключителни разпоредби на Наредбата за безопасната експлоатация и техническия надзор на асансьори.

Проверени са 503 асансьора с механични брави и с твърди отбивачки. Установено е, че 151 от тях са спрени от ползвателите им и/или поддържащите ги лица поради това, че не са приведени в съответствие с изискванията на §3а от преходните и заключителни разпоредби на Наредбата за безопасната експлоатация и техническия надзор на асансьори в срок до 31 декември 2011 г. Спрени с разпореждания до поддържащите асансьорите лица и/или техните ползватели са 43 асансьора, които са се намирали в експлоатация по време на проверката и не са били приведени в съответствие с §3а от преходните и заключителни разпоредби на Наредбата за безопасната експлоатация и техническия надзор на асансьори. За констатираните нарушения на §3а, ал. 2 от Наредбата за безопасната експлоатация и техническия надзор на асансьори са съставени 31 акта за установяване на административно нарушение против поддържащи асансьорите лица и/или ползвателите на асансьорите.

При проверките на асансьорите с механични брави и с твърди отбивачки са констатирани и 16 други нарушения (експлоатация на асансьори с технически неизправности, с изтекъл срок на техническия преглед, без осигурено поддържане от лице, вписано в регистъра по чл. 36, ал. 1 от ЗТИП) на ЗТИП и Наредбата за безопасната експлоатация и техническия надзор на асансьори.

В хода на проверката са проверени и други 27 асансьора, които не са били с механични брави и с твърди отбивачки. Констатирано е, че 10 от тях се експлоатират с неизправности, при които съгласно чл. 10, ал. 1 от Наредбата за безопасната експлоатация и техническия надзор на асансьори експлоатацията им трябва да бъде преустановена, а на 15 от асансьорите не им е бил извършен и периодичен технически преглед от орган за технически надзор в съответствие с чл. 24, ал. 1, т. 2 от наредбата.

За констатираните нарушения на нормативната уредба за безопасна експлоатация са съставени 31 акта за установяване на административно нарушение.

2.2. Проверка на ски-влекове.

В изпълнение на т. Д.5.4. от Плана за действие на ДАМТН през 2012 г. инспектори от ГД “ИДТН” извършиха през месец февруари проверка за спазването на изискванията за безопасна експлоатация на ски-влекове. При проверката са обхванати 79 ски-влека, разположени в различни точки на страната. 23 от тях не са били регистрирани пред орган за технически надзор и не им е извършван технически преглед. Три ски-влека са работили с неизправни изключватели за контрол на положението на въжето. На два ски-влека е установено, че техническият им преглед е извършен от лице, което не притежава лицензия за осъществяване на технически надзор на такива съоръжения с повишена опасност. Един влек се е експлоатирал с неизправно предпазно устройство срещу обратен ход. За констатираните нарушения на нормативноустановените изискванията за безопасна експлоатация са съставени 25 акта за установяване на административно нарушение. Издадени са разпореждания за спиране на експлоатацията на 29 ски-влека.

2.3. Проверка на “БУЛГАРТРАНСГАЗ” ЕАД в качеството му на ползвател на преносната мрежа за природен газ на територията на Република България.

В изпълнение на т. Д.5.6 от Плана за действие на ДАМТН през 2012 г. през месеците април и май регионалните отдели на Главна дирекция “Инспекция за държавен технически надзор”, които осъществяват технически надзор на преносните газопроводи за природен газ на територията на Република България, извършиха проверка на “Булгартрансгаз” ЕАД, в качеството му на ползвател на преносната мрежа за природен газ на територията на страната, за спазване от дружеството на изискванията на ЗТИП и наредбите по чл. 31 от закона.

При проверката са обхванати обекти и съоръжения с повишена опасност, ползвани от дружеството, независимо дали съоръженията подлежат на технически надзор от ГД ИДТН или от лицензирани лица, като е обърнато съществено внимание на места и участъци от газопроводите, като преминавания през реки, под пътища, катодни защиты и други, в които

са налице по-високи рискови фактори, както и за спазването от страна на ползвателя на нормативноустановени изисквания за безопасна експлоатация.

Проверени са общо 513 бр. и 1444,2 км СПО, от които 186 бр. СПО подлежащи на технически надзор от лицензирани лица. Проверените СПО по видове са: 64 водогрейни котли, 67 повдигателни съоръжения, 221 съда, работещи под налягане и 161 бр. и 1444,2 км газови съоръжения и инсталации.

За констатираните при проверката несъответствия с нормативноустановените изисквания за безопасна експлоатация на СПО са издадени 56 писмени предписания на основание чл. 49, ал. 1, т. 1 от ЗТИП, от които 54 на “Булгартрансгаз” ЕАД и 2 на други ползватели на СПО.

Съставени са общо 24 акта за установяване на административни нарушения, от които 7 на “Булгартрансгаз” ЕАД, 2 на други ползватели на СПО, 13 на лицензирано лице и 2 на лице от персонала на лицензираното лице.

2.4. Проверка на съоръжения с повишена опасност в курортите по Черноморието.

В изпълнение на т. Д.5.3 от Плана за действие на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор през месец юни служители на ГД ИДТН извършиха засилени проверки на съоръжения с повишена опасност, функциониращи в най-големите морски курорти на страната. Проверката обхваща курортните комплекси Албена, Св.св. Константин и Елена, Златни пясъци и Слънчев бряг, като бяха проверени и асансьори в някои сгради в градовете Варна и Бургас. Целта бе да се установи спазването от ползвателите на съоръженията с повишена опасност и от фирмите, които поддържат асансьори на най-важните изисквания на Закона за техническите изисквания към продуктите и наредбите за безопасната експлоатация на съоръженията по чл. 31 от закона.

Акцент на проверката бяха функциониращите в хотелите на курортите асансьори – бяха проверени общо 983 асансьора, както и 443 газови инсталации и уреди, 103 котли и 69 съдове, работещи под налягане.

Установени са 84 неизправности на асансьори, по-голямата част от които не са съществени и не влияят пряко на безопасността на съоръженията. Открити са 8 асансьори с износени над допустимите норми фриксионни шайби, както и 23 с неизправни предпазни устройства.

Поддържащите асансьорите фирми масово не изпълняват задължението са по чл. 11 от Наредбата за безопасна експлоатация и технически надзор на асансьори – да извършват подробен външен оглед на асансьора, съставните му части и предпазните устройства и да записват резултатите от този оглед в ремонтния дневник на асансьора – установени са 135 такива случая. На 44 асансьора сервизните фирми не са извършвали на всеки 10 дни функционални проверки, както се изисква от нормативната уредба. В нарушение на чл. 7а, т. 3 от наредбата собствениците на 104 асансьори не са ги спрели от експлоатация, а са продължили да ги ползват, въпреки че асансьорите не са били преминали периодичен технически преглед, какъвто задължително трябва да им се извършва на всеки три години. Най-много такива нарушения са установени в к.к. Слънчев бряг – там са установени 92 асансьори, на които не им е извършен периодичен технически преглед повече от три години.

Във връзка с извършените нарушения на нормативните изисквания за устройството и безопасната експлоатация на асансьорите са издадени заповеди за спиране на експлоатацията на 127 асансьори до отстраняване на нарушенията, а така също са съставени 369 акта за установяване на административни нарушения.

От проверените общо 443 газови инсталации и уреди за природен газ и втечен въгледороден газ пропан-бутан, разположени в хотелите и заведенията на курортните комплекси, 150 не са били регистрирани пред органите за технически надзор или не са преминали периодичен технически преглед за установяване на съответствието им с нормативните изисквания. Открити са 59 бутилки и газови уреди за пропан-бутан разположени в нарушение на нормативната уредба в помещения, които са под котата на околния терен.

За допуснатите нарушения проверяващите инспектори са съставили 92 акта за установяване на административни нарушения.

Техническото състояние на проверените 103 котела и 69 съдове, работещи под налягане съответства на нормативните изисквания – установени са незначителен брой технически неизправности. Ползвателите на 7 котела и 5 съда, работещи под налягане, не са изпълнили нормативните си задължения да ги регистрират пред орган за технически надзор или са допуснали да се експлоатират без да им е извършен периодичен технически преглед. 8 от котлите се обслужват от персонал без необходимата правоспособност.

За допуснатите нарушения при експлоатацията на котлите и съдовете под налягане са съставени 26 акта за установяване на административни нарушения.

Общо за установените при проверката на курортните комплекси нарушения на нормативните изисквания са съставени 487 акта за установяване на административни нарушения.

2.5. Проверка за спазване на нормативноустановените изисквания при пускане на пазара и в действие на дървообработващи машини и съоръжения с повишена опасност.

В изпълнение на Плана за действие на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор през м. октомври и м. ноември инспектори от Главна дирекция „Инспекция за държавен технически надзор“ извършиха проверки в предприятия от дървообработващата промишленост за спазване на нормативноустановените изисквания за пускане на пазара и в действие на дървообработващи машини и съоръжения с повишена опасност. Проверката обхваща територията на цялата страна. Голяма част от проверките в обектите са извършени съвместно със служителите от териториалните звена на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.

При проверката се обърна внимание и на съоръженията, представляващи съоръжения с повишена опасност по отношение на спазване на изискванията за безопасната им експлоатация на съответната наредба по чл.31 от ЗТИП, като се провери дали същите са регистрирани пред орган за технически надзор, извършени ли са им технически прегледи, поддържат и експлоатират ли се в съответствие с нормативноустановените изисквания.

Проверени са 2018 съоръжения, експлоатирани в 372 предприятия, от които 1436 машини и 582 съоръжения с повишена опасност.

При проверката за спазване на нормативноустановените изисквания за пускане на пазара и в действие на дървообработващи машини е извършена проверка на 1436 машини. Основните видове проверени машини са циркуляри, банциг машини, машини за кантоване, профилиращи машини, фрези, щрайхмус машини, абрихт машини, преси, транспортни ленти, транспортъори и др. При проверката на машините са констатирани 45 нарушения, за които на нарушителите са съставени 41 акта за установяване на административни нарушения и са изпратени 4 покани на нарушители за съставяне и предявяване на АУАН. Основно нарушенията се състоят в пускане на пазара и в действие на машини, на които не е поставена маркировка за съответствие съгласно Наредбата за маркировката за съответствие, без декларация за съответствие и без инструкция за експлоатация. Предприети са мерки за установяване изпълнението на задълженията от лицата, отговорни за пускането на машините на пазара и в действие, като са изискани за представяне техническите досиета на машините и допълнителни документи.

От проверените 582 съоръжения с повишена опасност 116 са парни и водогрейни котли, 259 съда, работещи под налягане (предимно ресивери за въздух), 114 повдигателни съоръжения, 84 газови съоръжения и инсталации и 9 асансьора.

В резултат на констатираните нарушения на нормативноустановените изисквания за безопасна експлоатация са съставени 99 акта за установяване на административни нарушения и са изпратени 45 покани до нарушители за съставяне и предявяване на АУАН. Разпоредено е спиране от експлоатация на 109 съоръжения с повишена опасност – 26 парни и водогрейни котли, 69 съда, работещи под налягане и 14 повдигателни съоръжения. Причините, поради които е разпоредено спиране от експлоатация на съоръженията с

повишена опасност са: експлоатация на съоръжения, които не са регистрирани пред орган за технически надзор - 103 бр. и експлоатация на съоръжения, на които срокът на извършения периодичен технически преглед е изтекъл - 6 бр.

2.6. Засилен контрол на дейността на лицата, получили лицензия от председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор за осъществяване на технически надзор на асансьори.

В изпълнение на Плана за действие на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор през м. октомври и м. ноември инспектори от Главна дирекция „Инспекция за държавен технически надзор“ извършиха проверки на лицата, получили лицензия от председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор за осъществяване на технически надзор на асансьори. Проверката имаше за цел да се установи спазват ли се от лицензираните лица изискванията на Закона за техническите изисквания към продуктите, Наредбата за безопасната експлоатация и техническия надзор на асансьори и Наредбата за условията и реда за издаване на лицензии за осъществяване на технически надзор на съоръжения с повишена опасност и за реда за водене на регистър на съоръженията при осъществяването от тях дейности по технически надзор на асансьори.

Проверени са 38 лицензирани лица за осъществяване на технически надзор на асансьори, като изборно, на случаен принцип са проверявани досиета на регистрирани от тях асансьори, както и самите асансьори на място. При четири лицензирани лица са констатирани общо 19 нарушения на изискванията на ЗТИП и наредбите по прилагането му. Нарушенията се изразяват в липсата в регистрирани от лицата нови асансьори на предпазни устройства, предотвратяващи свободното падане и неконтролируемото движение на кабината нагоре при прекъсване на електрозахранването или при повреда на някоя от съставните ѝ части в съответствие с чл. 23, ал.1 от Наредбата за съществените изисквания и оценяване съответствието на асансьорите и техните предпазни устройства и/или липса на средства за двустранна връзка в кабините на асансьорите, позволяваща постоянен контакт с аварийна служба в съответствие с изискването на чл.30 от цитираната наредба.

За констатираните нарушения на нормативноустановените изисквания са съставени общо 19 акта за установяване на административни нарушения.

3. Други проверки и дейности

➤ В изпълнение на Заповед № А – 143/14.03.2012 г. на Председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор инспектори по техническия надзор от регионалните отдели на агенцията в градовете София, Благоевград и Пловдив извършиха проверка на асансьори, монтирани в жилищни сгради в градовете Благоевград и Кюстендил. Целта на проверката бе да се установи посредством външен преглед и функционални проверки на асансьорите наличието на повреди и неизправности, които създават риск за тяхната безопасна експлоатация, както и да се установи дали лицата, които поддържат асансьорите изпълняват задълженията си съобразно нормативноустановените изискванията за това.

Проверката обхваща 114 бр. избрани на случаен принцип асансьори в жилищни сгради в двата града, които се поддържат от общо 8 фирми. Всичките 8 фирми са вписани в регистъра по чл. 36, ал. 1 от ЗТИП и поддържат съответните асансьори въз основа на сключен писмен договор с етажните собственици. За установените при проверката нарушения на нормативните изисквания са съставени 16 акта за установяване на административни нарушения срещу допусналите ги нарушители.

➤ Служители на ГД ИДТН са извършили 6 съвместни проверки със служители на ИА ГИТ на лица, вписани в регистъра по чл. 36, ал. 1 от ЗТИП на лицата, които извършват поддържане, ремонтване и преустройство на съоръжения с повишена опасност за спазване на обхвата на издаденото им удостоверение и условията, при които са го получили, както и за изпълнение от тези лица на задълженията им по ЗТИП и наредбите по прилагането му.

➤ Служители на ГД ИДТН са участвали в:

- 21 заседания към експертни съвети, създадени от кметове на общини.
- 5 семинара, организирани от Български институт за стандартизация, на които е презентирана дейността и функциите на ГД ИДТН.
- проверка на кандидат за получаване на разрешение за оценяване на съответствието на котли за гореща вода, предназначени за работа с течни или газообразни горива, по отношение на коефициента на полезно действие.
- три проверки на дейността на лица, получили разрешение за оценяване на съответствието на съоръжения под налягане.
- 122 проверки в обекти, в които се експлоатират съоръжения с повишена опасност съвместно с други контролни органи.
- Служители на ГД ИДТН са участвали в работни групи за разработване на проекти на следните нормативни актове:
  - Наредба за реда за издаване на удостоверения и вписване в регистъра на лицата, които извършват монтиране, поддържане, ремонтиране и преустройство на съоръжения в енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници. Проектът е внесен в МИЕТ.
  - Постановление на Министерски съвет за изменение и допълнение на Наредбата за безопасната експлоатация и техническия надзор на асансьори. Проектът е внесен в МИЕТ за становище.
  - Постановление на Министерски съвет за изменение и допълнение на Наредбата за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на съоръжения под налягане.
  - Постановление на Министерски съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерски съвет (за изменение и допълнение на Тарифа № 11 за таксите, които се събират в системата на ДАМТН и на наредбите по чл. 31 от ЗТИП). Постановлението е обнародвано в Държавен вестник.
  - Постановление на Министерски съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерски съвет (за изменение и допълнение на наредбите по чл. 31 от ЗТИП). Проектът е внесен в МИЕТ за становище.
  - Постановление на Министерски съвет за приемане на Наредбата за безопасната експлоатация и техническия надзор на въжени линии. Проектът е внесен в МИЕТ за становище.

4. Администриране на регулаторни режими

- Извършени са проверки на 193 заявители за получаване на лицензия за осъществяване на технически надзор на СПО или за вписване в регистъра по чл. 36, ал. 1 от ЗТИП на лицата, извършващи дейности по поддържане, ремонтиране или преустройство на СПО.
- Извършени са 1001 проверки на лица, притежаващи лицензии за осъществяване на технически надзор на СПО или вписани в регистъра по чл. 36, ал. 1 от ЗТИП.
- Обезсилени са 71 удостоверения за вписване в регистъра по чл. 36, ал. 1 от ЗТИП и лицата са заличени от регистъра; отказано е вписване в регистъра на 11 лица.
- Отнети са 12 лицензии по чл. 34а от ЗТИП; ограничен е обхвата на 3 лицензии.
- Издадени са 382 разрешения за провеждане на курсове за придобиване на правоспособност за упражняване на професии по обслужване на СПО, в които са преминали обучение 3901 души.

5. Надзор на пазара

През 2012 год. от служителите на ГД ИДТН са извършени проверки и/или наблюдение на общо **2915** продукта, които не се пускат директно в търговската мрежа.

За установените нарушения на нормативноустановените изисквания за пускане на пазара и/или в действие на продуктите (съоръжения с повишена опасност и машини)

служителите на ГД ИДТН са съставили 54 акта за установяване на административни нарушения. Основно нарушенията се състоят в пускане на пазара и/или в действие на продукти, на които не е поставена маркировка за съответствие съгласно Наредбата за маркировката за съответствие, без декларация за съответствие и без инструкция за експлоатация.

За всички констатирани нарушения, свързани с пускането на пазара на продукти, които не се пускат директно в търговската мрежа, са предприети действия по установяване на изпълнението от страна на производителите на задълженията им по оценяване на съответствието на продуктите със съществените изисквания на приложимите наредби по чл. 7 от ЗТИП.

6. Обследване на аварии и злополуки

През 2012 г. от ГД ИДТН са регистрирани и обследвани причините за възникването на 20 аварии и злополуки със СПО, при които са нанесени материални щети на 19 обекта, ранени са 14 души и 3 са загинали. Възникналите аварии са както следва:

- 6 с асансьори, при които са ранени 1 човек и 1 човек е загинал. Нанесени са материални щети на 5 обекта;
- 2 с повдигателни съоръжения (един товароподемен крана и една подвижна работна площадка), при които са ранени 3 души;
- 8 аварии с газови съоръжения и инсталации, при които са ранени 9 души и са загинали 2 души. Нанесени са материални щети на 8 обекта;
- 4 аварии със съоръжения под налягане, при които е ранен 1 човек и са нанесени материални щети на 4 обекта.

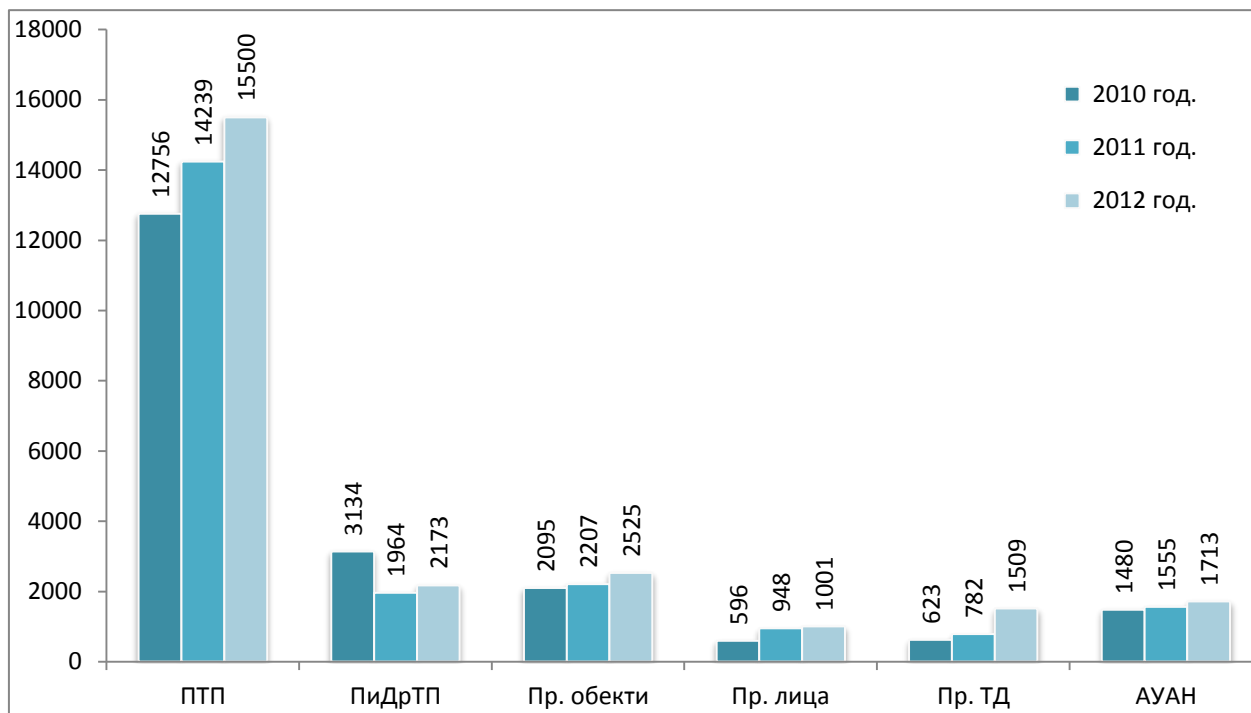
Обследвани са и 4 инцидента, възникнали със съоръжения с повишена опасност, които не са причинени от технически неизправности на съоръженията. 3 от инцидентите са възникнали с асансьори – два от асансьорите са повредени в следствие на умишлен палеж и при един от асансьорите е пострадал човек в следствие на небрежност при експлоатация на асансьора. Един инцидент е възникнал при почистване на кабината на мостов кран от машиниста на крана – в резултат на демонтирана предпазна решетка при почистването машиниста изпада през стъклото в пода на кабината и при падането на площадката под крана загива.

7. Административнонаказателна дейност

За констатираните нарушения на ЗТИП и наредбите по прилагането му при извършените проверки на обекти и технически прегледи на СПО през 2012 г. служителите на ГД ИДТН са съставили 1713 акта за установяване на административни нарушения. Издадени са 1666 наказателни постановления. Прекратени са преписките по 158 акта на основанията по Закона за административните нарушения и наказания (деянието не е нарушение, лицето не е нарушител или са допуснати нарушения на материалния или процесуалния закон при съставянето или предявяването на АУАН). Обжалвани са 71 от наказателните постановления. Приключили са съдебните процеси по 16 наказателни постановления - потвърдени от съда и оставени в сила са 5 наказателни постановления; с изменени наказания са 7 постановления; с влязло в сила съдебно решение са отменени 4 постановления. Не са приключили съдебните процеси по 56 наказателни постановления.

Поради технически неизправности и/или неспазване на нормативноустановените изисквания за безопасна експлоатация със заповеди и предписания на основание чл. 49, ал. 1 от ЗТИП са спряни от експлоатация 915 съоръжения с повишена опасност.

Сравнението между постигнатите резултати от осъществените по-важни дейности от ГД ИДТН през 2010 г., 2011 г. и 2012 г. показва следното съотношение:

ПТП – периодични технически прегледи на СПО

ПиДрТП – първоначални и други технически прегледи на СПО

Пр. обекти – проверени обекти, в които се експлоатират СПО

Пр. лица – проверени лица, получили лицензия по чл. 34а от ЗТИП или вписани в регистъра по чл. 36, ал. 1 от закона

Пр. ТД – проверена и заверена техническа документация по чл. 35 от ЗТИП

АУАН – съставени актове за установено административно нарушение при извършените прегледи и проверки

Съпоставянето на резултатите от осъществените дейности от служителите на ГД ИДТН през 2012 год. с осъществените такива през предходните две години, представени графично на фиг. 1, показва значително подобрене в работата на главната дирекция и като цяло изпълнение на заложените цели.